

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА

Број: 79 0 Рс 002657 25 Рев
Бања Лука, 7.8.2025. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Даворке Делић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Биљане Мајкић Маринковић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Б.Ћ. из К.Д., [...], коју заступа Јелена Богдановић, адвокат из Бање Луке, Милана Тепића 8, против туженог „Fructa - Trade“ д.о.о. Дервента, Жељезничка бб, кога заступа Д.С., запослен код туженог, ради заштите права из радног односа, вриједност спора 2.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Приједору број 79 0 Рс 002657 24 Рсж 2 од 14.3.2025. године, на сједници одржаној 7.8.2025. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Козарској Дубици број 79 0 Рс 002657 24 Рс 3 од 25.4.2024. године, одбијен је тужбени захтјев да се поништи као незаконито рјешење туженог број 569/17 од 20.10.2017. године којим је тужитељици отказан уговор о раду на неодређено вријеме закључен 7.11.2016. године и да се наложи туженом да тужитељицу врати на рад и распореди на послове које је обављала прије отказа Уговора о раду, на радном мјесту трговачког пословање у ПЈ „Супер Корт“ број 1, К. Д. или на друге одговарајуће послове и да јој исплати накнаду на име изгубљене плате за период од октобра 2017. године до враћања на рад у мјесечним износима са законским затезним каматама на те износе за периоде назначене у изреци првостепене пресуде и захтјев за уплату пореза и доприноса надлежним Фондовима у корист тужитељице за исти период, као и захтјев за накнаду трошкова поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Приједору број 79 0 Рс 002657 24 Рсж 2 од 14.3.2025. године, жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 438,75 КМ.

Тужитељица ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев, уз обавезу туженог на накнаду трошкова првостепеног поступка у износу од 5.332,68 КМ, увећане за трошкове састава жалбе у

износу од 438,75 KM са паушалом и порезом на додатну вриједност и састава ревизије у износу од 658,13 KM са паушалом и порезом на додатну вриједност.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбаци као недозвољена или одбије као неоснована.

Тужитељица у изјављеној ревизију наводи, да имајући у виду да потраживање на име изгубљене плате „на дан писања ревизије износи 67.269,18 KM, да је ревизија у складу са чланом 237. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 27/24, даље: ЗПП), дозвољена“.

Одредбом члана 237. ЗПП прописано је да странке могу изјавити ревизију против правоснажне пресуде донесене у другом степену у року од 30 дана од дана достављања преписа пресуде (став 1.); да ревизија није дозвољена ако вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази 30.000,00 KM, а у привредним споровима 50.000,00 KM (став 2.); да је ставом 3. прописано у којим случајевима се ревизија може поднијети иако је испод прописаног имовинског цензуса, а ставом 4. је предвиђено шта треба да садржи тако изјављена ревизија.

У конкретном случају ради се о радном спору, гдје се тужбени захтјев састоји из неновчаног и новчаног потраживања.

У овој парници тужитељица је у тужби означила вриједност спора у износу од 2.000,00 KM, који не прелази износ од 30.000,00 KM, као услова за остваривање права на изјављивање ревизије. Другостепеном пресудом, која се побија ревизијом жалба тужитељице је одбијена и потврђена је првостепена пресуда којом је одбијен тужбени захтјев да се пониште рјешења тужене о отказу уговора о раду тужитељици, за враћање на рад и за исплату изгубљених плата у мјесечним износима, за период од октобра 2017. године до враћања на рад, са припадајућим каматама (чији износи нису од значаја за оцјену дозвољености ревизије) и за уплату пореза и доприноса надлежним Фондовима у корист тужитељице за наведени период. Како побијани, одбијајући дио правоснажне одлуке за исплату тражене изгубљене плате за период октобар 2017. године - фебруар 2023. године (за који изгубљена плата износи укупно 29.442,78 KM), а од 1.3.2023. године до враћања на рад тужитељица тражи мјесечне износе од по 1.047,38 KM, што значи да до подношења ревизије, дана 10.4.2025. године, који је релевантан за оцјену дозвољености ревизије, побијани дио правоснажне одлуке за исплату изгубљених плата очигледно прелази износ од 30.000,00 KM и да је ревизија тужитељице дозвољена.

Ревизија није основана.

Тужитељица захтјевом у тужби тражи да се поништи као незаконито рјешење туженог којим јој је отказан уговор о раду и да се обавезе тужени да тужитељицу врати на рад и распореди на послове које је обављала прије отказа уговора о раду или на друге одговарајуће послове и на исплату накнада плата и уплату доприноса и пореза надлежним Фондовима на име тужитељице за период - октобар 2017. године, до враћања на рад, уз накнаду трошкова поступка.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је рјешењем туженог од 8.11.2016. године тужитељица распоређена на

послове трговачког пословође код туженог у пословној јединици „Супер-Корт“ број 1, у К.Д., када је ступила на рад и за које радно мјесто је са туженим 7.11.2016. године закључила уговор о раду на неодређено вријеме; да је распоређивању тужитељице на радно мјесто претходио (7.11.2016. године) попис залиха робе у наведеној пословној јединици туженог, а да је 8.11.2016. године када је тужитељица ступила на рад извршена примопредаја објекта и задужење пословнице о чему је сачињен записник о примопредаји стања: на пописним листама залихе робе и књиговодственог стања као и вриједности основних средстава, опреме и ситног инвентара на дан 7.11.2016. године; да је 2.10.2017. године приликом ванредног пописа у наведеној пословној јединици од стране Комисије за попис залиха робе формиране од стране директора туженог утврђен мањак залиха робе у предметној пословници у износу од 6.421,01 КМ; да је поводом утврђеног мањка тужени, узимајући у обзир одговорност тужитељице као пословође у пословници, дана 10.10.2017. године донио рјешење број 539/17 којим је тужитељица привремено удаљена са рада због тежих повреда радних обавеза; да је тужени уз рјешење о привременом удаљењу са рада тужитељици доставио и обавјештење којим је тужитељици указано на њену кривицу која се огледа у незаконитом располагању средствима туженог као послодавца и незаконитом отуђењу робе и злоупотреби положаја са материјалним и другим штетним посљедицама по послодавца, што све представља повреде радних обавеза и да је тужитељици оставио рок од 8 дана да се изјасни на наводе, чињенице и доказе у вези са предметним мањком; да је поводом тог обавјештења тужитељица истакла да је због здравствених разлога привремено неспособна за рад и да сматра да је против ње незаконито проведен дисциплински поступак доношењем незаконитог рјешења о њеном привременом удаљењу; да је тужени 20.10.2017. године донио рјешење број 569/17 којим је тужитељици отказан Уговор о раду на неодређено вријеме због тежих повреда радних обавеза: крађе, намјерног уништења, оштећења и незаконитог располагања средствима послодавца и злоупотребе положаја са материјалним и другим штетним посљедицама и да је са тим даном утврђен престанак радног односа тужитељици код туженог; да је пресудом Основног суда у Козарској Дубици број 79 0 П 001850 21 П 2 од 15.3.2022. године тужитељица (у том предмету означена као тужена) обавезана да овдје туженом накнади материјалну штету у износу од 3.210,50 КМ са законским затезним каматама од 3.10.2017. године до исплате уз накнаду трошкова поступка, а преко досуђеног износа тужбени захтјев је одбијен; да је пресудом Окружног суда у Приједору број 79 0 П 001850 22 Гж од 17.2.2023. године, жалба тужене Б.Ћ. (овдје тужитељица) одбијена, а жалба туженог (овдје тужитеља) усвојена и означена првостепена пресуда преиначена у одбијаућем дијелу и тужена Б.Ћ. је обавезана да тужитељу (овдје тужени) на име материјалне штете (утврђеног мањка у пословној јединици туженог гдје је тужитељица у наведеном периоду била пословођа) исплати износ од 6.421,00 КМ са законским затезним каматама од 3.10.2017. године до исплате; да је према налазу вјештака медицине рада доктора Владе Марковић, тужитељица на послу доживјела изразити „катастрофични стрес“ који је имао за посљедицу, прво дестабилизацију душевног здравља, а затим и развој душевног обољења, али да се према законодавној регулативи наведена обољења не могу прихватити као професионална обољења, нити као повреда на раду; да је вјештак психијатар Вишња Бањац Баљак, нашла да код тужитељице постоји узрочно посљедична веза између стреса изазваног на раду и развоја пролонгиране стресне реакције, односно анксиозно - депресивног поремећаја који је довео у одређеном временском периоду до привременог ограничења способности за обављање свакодневних животних активности; и да је вјештак економске струке Дијана Остић обрачунала висину плате коју би тужитељица примала да је остала на радном мјесту на које је била распоређена и плате које су исплаћиване раднику на истом радном мјесту након престанка рада тужитељице,

од 21.10.2017. године закључно са фебруаром 2023. године (када је израђен налаз), у износу од 40.385,72 КМ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да је с обзиром да је поменутом судском одлуком утврђена одговорност тужитељице за насталу материјалну штету туженом, која уједно представља и разлог за отказ уговора о раду, да је тужени доказао да је тужитељица починила тежу повреду радне обавезе која јој је стављена на терет, као и постојање разлога за отказ уговора о раду (члана 187. Закона о раду „Службени гласник Републике Српске“ број 1/16 до 39/24, даље: ЗР) и да све напријед наведено указује, да је побијана одлука о отказу уговора о раду законита и да је слиједом тога неоснован и захтјев тужитељице за враћање на рад и за исплату изгубљене зараде и уплату доприноса надлежним Фондовима на име тужитељице.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда па је жалбу тужитељице одбио и првостепену пресуду потврдио, налазећи да из чињеничног утврђења првостепеног суда произлази, да је тужитељица била на боловању од 5.10.2017. године (непосредно након ванредног пописа залиха робе и утврђеног мањка у пословној јединици туженог у којој је била пословођа), због стреса на послу који је имао за посљедицу прво дестабилизацију њеног душевног здравља, а потом и узрок душевног обољења, али да се та обољења не могу „третирати“ као професионално обољење, нити као повреда на раду, те да овакав закључак суда произлази и из одредбе члана 180. ЗР. Даље је закључио, да је тужени провео законом прописани поступак прије доношења рјешења о отказу уговора о раду тужитељици, да је у смислу одредбе члана 187. ЗР доказао постојање разлога за отказ уговора о раду и да је рјешење о отказу уговора о раду законито са становишта материјално – правне и формално – правне законитости.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Одредбама чланова 175. до 179. ЗР је прописан престанак радног односа, између осталих начина, и отказом уговора о раду од стране послодавца (члан 179. ЗР), као што је овдје случај. Према одредби члана 179. став 2. ЗР послодавац може отказати уговор о раду раднику који је својом кривицом учинио тежу повреду радне обавезе које су дефинисане у 10. тачака те одредбе. Тужитељици је отказан уговор о раду на недређено вријеме напријед означеним рјешењем туженог од 20.10.2017. године, по основу одредбе члана 179. став 2. тачка 2. и 3. ЗР. Одредбом члана 180. став 1. ЗР је прописано да је послодавац дужан да прије отказа уговора о раду, у случају из члана 179. става 2. и 3. истог закона, радника писаним путем обавијести о постојању разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања обавјештења да се изјасни на наводе из обавјештења (што је тужени учинио обавјештењем број 540/17 од 10.10.2017. године) и у којем су, поред финасијског мањка залиха робе у износу од 6.421,01 КМ утврђеног приликом ванредног пописа залиха робе, наведени и други пропусти и радње тужитељице у односу на имовину туженог и њено поступање и однос према осталим запосленим радницима, које су квалификоване повредама радних обавеза. У том обавјештењу, дакле, наведени су основи за давање отказа, чињенице и докази који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на обавјештење (став 2.), с тим да неизјашњавање уредно обавјештеног радника о околностима које му се стављају на терет није сметња за даље вођење поступка (став 3.).

Тежом повредом радних обавеза у смислу одредбе члана 138. став 1. ЗР сматра се такво понашање радника на раду или у вези са радом којим се наноси озбиљна штета интересима послодавца, као и понашање радника из кога се основано може закључити да даљи рад радника код послодавца не би био могућ. О правима и обавезама радника из радног односа, у складу са законом, општим актом и уговором о раду, одлучује пословодни орган послодавца (директор) или друго лице одређено статутом или актом о оснивању, с тим да то овлашћено лице може, путем пуномоћи, овластити друго пословно способно лице да одлучује о свим или појединим правима и обавезама из радног односа (члан 198. ЗР).

Одредбом члана 179. став 2. тачка 2. ЗР је прописано да радник чини тежу повреду радне обавезе због које му послодавац може отказати уговор о раду, када изврши крађу, намјерно уништење, оштећење или незаконито располагање средствима послодавца, а по ставу 2. тачка 3. истог члана, послодавац може да откаже уговор о раду раднику који не поштује радну дисциплину у случајевима наведеним у тачкама 1. до 4. те одредбе. На ове законске одредбе се позвао и тужени у уводу спорног рјешења број 569/17 од 20.10.2017. године, као и на чланове 180. ЗР и 185, 198. став 1. и 199. истог закона.

У конкретном случају тужитељица је као радник туженог напријед наведеном пресудом Окружног суда у Приједору од 17.2.2023. године обавезана да туженом накнади материјалну штету у износу од 6.421,01 КМ са припадајућим каматама. У поступку који је претходио доношењу пресуде утврђено је, да је тужитељица обављала послове пословође у трговини у којој је ванредним пописом робе (за период од 8.11.2016. године до 2.10.2017. године) утврђен мањак у наведеном износу. Према разлозима другостепеног суда датим у тој пресуди, доказујући постојање мањка, тужитељ (овдје тужени) је доказао постојање штете као један од услова одговорности за накнаду материјалне штете прописаних чланом 142. ЗР.

Према изложеном, и овај суд налази, супротно ревизионој тврдњи, да је тужитељица, на напријед описани начин, починила повреду радне обавезе због које се може отказати уговор о раду (како правилно и аргументовано образлажу и нижестепени судови, што у свему прихвата и овај суд). У сваком случају, наведено понашање чини немогућим даљи рад тужитељице код туженог, јер она не само да се није придржавала правила прописаних актима туженог и општеприхваћених правила - да не чини радње којим се другим лицима може нанијети штета, него је скривљеним понашањем и пропустима нанијела штету туженом, као свом послодавцу. На одштетну одговорност тужитељице по наведеној судској одлуци, без значаја су наводи ревизије којим се указује на наредбу Окружног јавног тужилаштва у Приједору од 16.9.2020. године о обустави истраге против тужитељице, јер је грађанска одговорност шира од кривичне одговорности, а правоснажна пресуда о одштетној одговорности тужитељице и о обавезивању исте на накнаду штете у висини проузрокованог мањка, веже суд и странке на које се односе, а у овом поступку – има карактер правно релевантног доказа.

Из напријед наведеног произлази да је одлука другостепеног суда правилна и законита и да је заснована на чињеницама које се ни ревизијом не доводе у сумњу и на релевантним одредбама материјалног права. Другостепени суд је своју одлуку образложио, прихватајући закључке првостепеног суда да обољење тужитељице нема карактер професионалне болести, нити повреде на раду, о чему су се изјаснили наведени вјештаци медицинске струке, које као правилне прихвата и овај суд, па се указује беспотребним понављање, с тим у вези, већ датих разлога. Отуда се не могу прихватити

основаним ревизиони наводи тужитељице да у конкретном случају има мјеста примјени члана 118. став 1. ЗР, којом је прописана посебна заштита радника и инвалида и према којој се, раднику који је повријеђен на раду или је оболио од професионалне болести, не може отказати уговор о раду за вријеме док је здравствено неспособан за рад.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије који се свode на понављање навода истакнутих током поступка, о чему нижестепене пресуде садрже довољне и ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд, нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Даворка Делић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић